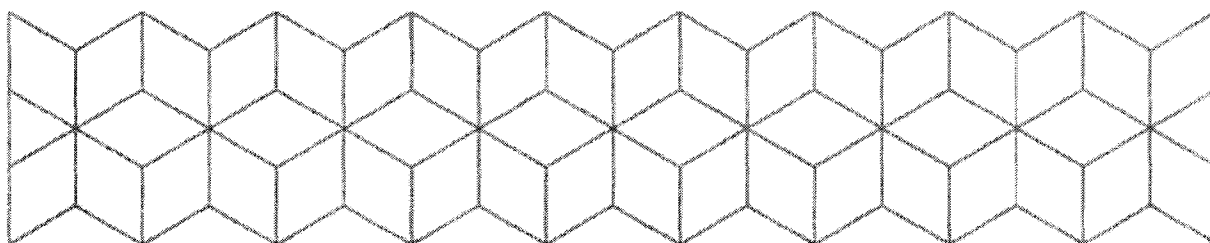

EKSAMEN

Emnekode: SFBR13015 SFBR1303	Emnenavn: Årsregnskap (revisoreksamen) Årsregnskap og god regnskapsskikk (revisoreksamen)
Dato: 8. mai 2017	Eksamenstid: 6 timer
Hjelpemidler: Revisors håndbok IFRS på Norsk IAS 16, 18 og 40 (kopier) Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad) Rente- og annuitetstabeller Kalkulator	Faglærer: Jørgen Eilertsen
Om eksamensoppgaven og poengberegning: Oppgavesettet består av 8 sider inklusiv denne forsiden. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgavesettet består av 4 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Begynn på nytt ark for hver oppgave. Hvis oppgavene inneholder ufullstendige eller uklare opplysninger, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Disse bør gå klart fram av besvarelsen.	
Sensurfrist: 2. juni 2017 Karakterene er tilgjengelige for studenter på Studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. www.hiof.no/studentweb	

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 27.6.2012
og rammeplan for treårig revisorutdanning av 1.12.2005.

8. mai 2017

kl. 0900 - kl. 1500

Oppgavesettet består av 7 sider, inklusive denne siden (totalt antall oppgaver 4).

Tillatte hjelpemidler

- Revisors håndbok
- IFRS på Norsk
- IAS 16, 18 og 40 (kopier)
- Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Kalkulator

Hvis oppgavene inneholder ufullstendige eller uklare opplysninger, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Disse bør gå klart fram av besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Alle oppgaver skal besvares.

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

Ta hensyn til skatt ved løsning av den enkelte oppgave med mindre det spesifikt fremgår av oppgaven at du skal se bort fra skatt.

OPPGAVE 1 (Anslått tid: 120 minutter)

Alle selskapene avlegger sine regnskap etter den norske regnskapsloven og god regnskapsskikk (GRS).

Del 1 Oppkjøp

AS M kjøper pr. 1. januar 2016 opp 80 % av aksjene i AS D for 7,2 millioner. AS D hadde på oppkjøpstidspunktet en bokført egenkapital (1. januar 2016) på 4,2 millioner.

I forbindelse med oppkjøpet ble det identifisert følgende (brutto) merverdier i AS D:

- Driftsmidler	750 000
- Immaterielle eiendeler	2 700 000

Immaterielle eiendeler er ikke balanseført i selskapsregnskapet til AS D på oppkjøpstidspunktet.

I forbindelse med oppkjøpet planlegger AS M å restrukturere AS D. Ledelsen i AS M utarbeider en detaljert restruktureringsplan som viser at dette er stipulert til 250 000.

Gjenstående levetid for driftsmidlene er 10 år. Levetiden til de immaterielle eiendelene vurderes til 10 år.

Eventuell goodwill avskrives over 10 år.

Anta en nominell skatt på 20 %.

(a) Utarbeid en merverdianalyse på oppkjøpstidspunktet, gitt at det kun tilordnes goodwill til kontrollerende eiere (majoritets eier). Begrunn dine valg.

Del 2 Første driftsår

Ved utgangen av det første året (2016) er følgende resultat- og balansetall tilgjengelig (merk noe forenklet for å redusere omfanget av oppgaven):

	<u>AS M</u>	<u>AS D</u>
Sum driftsinntekter	(22 185 000)	(30 000 000)
Varekostnad	9 450 000	21 000 000
ADK	8 550 000	5 400 000
Avskrivninger	3 000 000	900 000
Netto finanskostnader	300 000	600 000
Skattekostnad	270 000	600 000
Årsresultat	<u>615 000</u>	<u>1 500 000</u>
Til majoritet		
Til minoritet		
Goodwill		
Driftsmidler	3 000 000	13 400 000
Immaterielle eiendeler		
Aksjer i datterselskap	7 200 000	
Varelager	3 000 000	4 000 000
Kortsiktige fordringer og bank	2 415 000	600 000
	<u>15 615 000</u>	<u>18 000 000</u>
Aksjekapital	(3 000 000)	(4 200 000)
Annen egenkapital	(3 615 000)	(1 500 000)
Minoritetsinteresse		
Utsatt skatt	-	(450 000)
Langsiktig gjeld	(6 000 000)	(3 600 000)
Kortsiktig gjeld	(3 000 000)	(8 250 000)
	<u>(15 615 000)</u>	<u>(18 000 000)</u>

Følgende interne transaksjoner foreligger første år (2016):

- AS D har solgt varer til AS M for 1 500 000. Kostprisen på disse varene er 900 000. Ved årets slutt ligger 60 % av disse varene fortsatt på lager hos AS M.
- AS M har solgt 1. januar en maskin til AS D for 300 000. Regnskapsmessig verdi på salgstidspunktet var 100 000. Gjenværende levetid er vurdert til 5 år. Salgsgevinsten inngår i sum driftsinntekter.

(b) Utarbeid resultat og balanse for konsernet for første året (2016).

Del 3 Egenkapitalmetoden

(c) La et notat på maksimalt 1 sider hvor du forklarer egenkapitalmetoden.

(d) Anta at AS M bruker egenkapitalmetoden i sitt selskapsregnskap, vis med tall hva dette fører til for regnskapsåret 2016 knyttet til investeringen AS D.

Del 4 Internfortjeneste varesalg

Anta at AS D også selger varer til AS M i 2017. Det er solgt for 1 000 000. Kostprisen for disse varene er 700 000, og det er en urealisert fortjeneste på 100 000 pr. 31.12.2017. Anta at varene som ble solgt internt i 2016 er videresolgt pr. 31.12.2017.

- (e) I dette tilfellet, vis elimineringsene som er nødvendig i forbindelse med utarbeidelsen av konsernregnskapet for 2017. Se bort fra skatt (kun i dette delspørsmålet).**

OPPGAVE 2 (Anslått tid: 60 minutter)

Alle tall i oppgaven er eksklusiv mva. Se bort fra mva. når du løser hele oppgaven. Du skal løse både del 1 og del 2 kun på grunnlag av den norske regnskapsloven og GRS.

Del 1 Varesalg med rabatt

Et foretak tilbyr alle sine kunder en rabattordning som er utformet på følgende måte for en 12 måneders periode (utbetales måneden etter at rabattperioden er avsluttet):

- Alle får 1 % i rabatt
- Kjøp mellom 10 000 og 20 000 enheter gir en rabatt på 4 %
- Kjøp mellom 20 000 og 30 000 enheter gir en rabatt på 6 %
- Kjøp av mer enn 30 000 enheter gir en rabatt på 10 %

- (a) En kunde kjøper 6 000 enheter i perioden 1. oktober til 31. desember 2016. Salget utgjør totalt MNOK 12. Vi regnskapsfører pr. 31.12.2016, og drøft dine valg.**

Del 2 Formidling av lån

Et selskap formidler lån (agent) til private kunder i Norge. Maksimal låneramme er kr 10 000. Selskapet har primært inntekter fra etableringsgebyr og fornyelsesavgift. Kundene søker om lån ved å sende inn en enkel sms, og svar blir gitt i løpet av 5 minutter.

Anta at en kunde innvilges et lån på kr 5 000 (hovedstol). Etableringsgebyret kommer i tillegg og er kr 370. Dersom lånet tilbakebetales innen 14 dager, slipper kunden å betale etableringsgebyr og renter. I motsatt fall må kunden etter 30 dager betale tilbake kr 5 370 pluss 2 % renter (av hovedstolen på kr 5 000).

- (b) Drøft når etableringsgebyret skal inntektsføres. Anta at selskapet formidler et betydelig antall lån i løpet av et år, og erfaringer viser at ca. 30 % av kundene betaler tilbake innen 14 dager.**

OPPGAVE 3 (Anslått tid: 120 minutter)

Tech Sign AS er et mellomstort selskap som driver virksomhet med salg og utleie av industrimaskiner. Selskapet driver virksomheten fra eget kontorbygg i Lilleby. Bygget ble anskaffet 1. juli 2014 for kr 23,5 mill. Bygget er på 1200 kvm grunnareal i to etasjer. Tomten er på 1500 kvm. Av kjøpekontrakten fremgår det at kjøpesummen var fordelt slik:

Tomt	kr 5 000 000
Bygg	kr 13 000 000
Tekniske installasjoner	kr 5 500 000

Selskapet benytter 1600 kvm av bygget selv og leier ut resten. Du kan legge til grunn at leieverdien av hele bygget fordeler seg jevnt pr. kvm gulvflate. Bygget er ikke seksjonert, men utleielokalene er separert med egen inngang.

Levetiden for bygget er beregnet til 100 år og de tekniske installasjonene til 15 år. Selskapet benytter lineære avskrivninger. Følgende takster foreligger:

	<u>31.12.2015</u>	<u>31.12.2016</u>
Tomt	kr 6 000 000	kr 6 000 000
Bygg	kr 15 000 000	kr 16 000 000
Tekn. installasjoner	kr 5 000 000	kr 5 000 000

- (a) Beregn avskrivninger for 2016 og balanseverdier for bygget pr. 31.12.2016 etter den norske regnskapsloven og GRS.
- (b) Beregn avskrivninger og eventuelle verdireguleringer og verdijusteringer for 2016 og balanseverdier for bygget per 31.12.2016 etter IFRS. Du kan legge til grunn at selskapet ikke ønsker å benytte anskaffelseskostmodellen for investeringen. Vis til relevante standarder.

Se bort fra spørsmål b). Legg til grunn at selskapet kan sannsynliggjøre at levetiden for tekniske installasjoner er vurdert for lavt og at samlet levetid vil være på 20 år.

- (c) Vis hvordan denne nye opplysningen vil påvirke regnskapet for 2016 (før skatt). Dersom det foreligger alternative løsninger, skal disse vises. Vis til relevante bestemmelser.

Se bort fra spørsmål c). Våren 2017 er det foretatt vesentlige oppgraderinger av bygget.

Utskifting av 25 % av de tekniske installasjonene utgjør kr 2 200 000
Vedlikehold og oppgradering av bygget utgjør kr 1 500 000

Av begge disse beløpene anses 60 % å være vedlikehold og 40 % standardforbedringer.

- (d) Utarbeid forslag til hvordan oppgraderingsarbeidene skal behandles etter norsk god regnskapsskikk.

(e) Forklar (uten å foreta beregninger) hvordan disse oppgraderingsarbeidene vil påvirke regnskapet etter IFRS.

Selskapet har også en beholdning av utleiemaskiner. Følgende informasjon foreligger om disse for 2016 (utdrag av resultatregnskap for 2016 og balanser):

Resultatregnskap 2016		
Gevinst salg maskiner		600 000
.....		
Avskrivninger		1 720 000
.....		
Balanse	31.12.2015	31.12.2016
Eiendeler		
.....		
Utleiemaskiner	12 000 000	13 250 000
.....		

Selskapet har anskaffet en del utleiemaskiner 2. januar 2016 for kr 4 000 000. Noen gamle maskiner ble tatt i innbytte. Det har ikke vært andre kjøp eller salg av driftsmidler i 2016.

(f) Beregn salgsverdien av solgte driftsmidler i 2016.

OPPGAVE 4 (Anslått tid: 60 minutter)

Norwegia AS produserer og selger fasjonable salongbord. Selskapet har i 2016 produsert 10.000 salongbord, og har pr 31/12-2016 solgt totalt 9.000 av disse. De resterende ferdigproduserte salongbordene har man pr årsslutt liggende på et støvfritt lager. Norwegia har foruten de ferdigproduserte salongbordene et omfattende lager av råvarer. Ved utgangen av 2016 hadde råvarelageret en anskaffelseskost på 500.000 mot 1.000.000 året før. Totalt har selskapet anskaffet råvarer iløpet av 2016 for 7.500.000. Anta at selskapet ikke hadde ferdigsvarer eller andre varer i arbeid pr årsslutt 2015. Anta videre at Norwegias interne systemer viser følgende informasjon knyttet til de 10.000 produserte salongbordene:

Indirekte variable tilvirkningskostnader	6.000.000
Faste tilvirkningskostnader	4.000.000
Påløpte salgskostnader	1.000.000

(a) Hva blir balanseført verdi for ferdigvarelageret pr. 31.12.2016 ved bruk av variabel- og full tilvirkningskost?

(b) Hvilken valgmulighet mellom de to metodene har man etter god regnskapsskikk

(c) Forklar hvordan man skal fordele faste kostnader ved bruk av full tilvirkningskost.

I ledelsen av Norwegia AS sitter den beryktede Mr.Paulsen. Paulsen er viden kjent for sin torturistiske lederstil og samtidig noe manglende fagkunnskap. En dag kommer Paulsen på ditt kontor og ber deg som nyansatt regnskapsmedarbeider bryskt om følgende

- (d) Skrive et notat på maks 2 sider hvor du forklarer sammenhengen mellom begrepene betalbar skatt og utsatt skatt. Illustrer gjerne med talleksempel.**
- (e) Skrive et notat på maks 1 sider hvor du forklarer hva som menes med utsatt skattefordel, og krav til balanseføring.**